

ข้อเสนอเชิงแนวคิด (Concept Paper)

1. ชื่อผลงานนวัตกรรม

ภาษาไทย แนวทางการฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมู่บ้านทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่

ภาษาอังกฤษ Rehabilitation Guidelines for Cultural Heritage and community way of life to Cultural tourism development of Thunghong village in Phrae Province.

2. สถาบันการศึกษาที่สังกัด (กรณาระบุชื่อเต็มของวิทยาลัย ไม่ใช่ชื่อย่อ และเขียนให้ถูกต้อง)

วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่

สถานที่ติดต่อ (กรณารายละเอียดให้ครบถ้วนและชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร)

วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ เลขที่ 4 ถนนยันตรกิจโกศล ต.โนนเวียง อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

กลุ่มเรื่องสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม (เลือกเพียง ๑ กลุ่มเรื่องเท่านั้น)

- 1. การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ร ท
- 2. การสาธารณสุข สุขภาพ และผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ
- 3. การพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อุปกรณ์อัจฉริยะ
- 4. ด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม และ BCG Economy Model
- 5. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. รายชื่อผู้นำเสนอสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม (สามารถพิมพ์เพิ่มได้)

1) ชื่อ นางสาววิญชนก	นามสกุล ทองคำ
มือถือ 083-0715488	E-mail: Th.khonchanok@gmail.com
2) ชื่อ นางสาวภัทรานิษฐ์	นามสกุล อุดอิ้ว
มือถือ 061-7989403	E-mail: Xudxiwk@gmail.com

4. อาจารย์ที่ปรึกษา (สามารถพิมพ์เพิ่มได้)

ชื่อ นางสาวหฤทัย นามสกุล สัจธรรม

ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย

มือถือ 082-7799477 E-mail: haruethai1988@gmail.com

5. รูปเขียนหรือรูปภาพสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม พร้อมคำอธิบาย

การแต่งกายด้วยชุดหม้อห้อม

ผ้าหม้อห้อมแท้

อาหารพื้นเมือง

อาชีพเสริมของชาวบ้าน

6. ที่มาและแนวคิดของการสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม (คำอธิบาย : แสดงให้เห็นถึงความสำคัญที่จำเป็นต้องทำสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมเรื่องนี้ โดยกำหนดปัญหาให้ชัดเจนทั้งข้อเท็จจริงและผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้น)

การท่องเที่ยวถือว่าเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสามารถสร้างรายได้ที่มีมูลค่ามากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะที่ผ่านมาทำให้เห็นว่าธุรกิจการท่องเที่ยวได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่พักผ่อนตามแหล่งท่องเที่ยว และยังมีบริการในรูปแบบใหม่ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ จากการศึกษาบริบทของจังหวัดแพร่ถือเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรมมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์สามารถต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มได้ แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ทำให้หลายพื้นที่ของการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างมาก หมู่บ้านทุ่งโฮ้ง จังหวัดแพร่ก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งจากการศึกษาลักษณะของหมู่บ้านทุ่งโฮ้งเป็นชุมชนที่มีความเก่าแก่ มีความหลากหลายด้านชาติพันธุ์ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นคือการทำผ้าหม้อห้อม มีความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว ประเพณีและวิถีชีวิตอื่นๆ แต่ลักษณะบางอย่างของชุมชนยังไม่เป็นที่รู้จักเนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และขาดการอนุรักษ์ของคนในชุมชน แม้ว่าจะมีการสร้างแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เช่น บ้านป่าเหียงที่มีกิจกรรมการทำผ้าหม้อห้อมแต่กลับพบว่าการท่องเที่ยวของชุมชนก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2579 และแผนพัฒนาอาชีพศึกษา 2560-2579 ในการมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและแผนพัฒนาจังหวัดแพร่ (2566-2570) มีแผนยุทธศาสตร์จังหวัดในการสนับสนุนการท่องเที่ยวและส่งเสริมให้ชุมชนได้รับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยชุมชนทุ่งโฮ้งเป็นชุมชนที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษามรดกทางวัฒนธรรมต่างๆ ตามหัวข้อวิถีชีวิตชุมชนคนแพร่ของหมู่บ้านทุ่งโฮ้ง จังหวัดแพร่ เพื่อฟื้นฟูและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เลือกเดินทางเข้ามาในพื้นที่จังหวัดแพร่ เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่เหล่านี้ได้พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเอง โดยเป็นการวิจัยกรณีศึกษาเรื่องวิถีชีวิตชุมชน ประกอบด้วย การดำรงชีวิตของคนในชุมชน ความเป็นมาของชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและผลิตภัณฑ์ในชุมชน เพื่อหาวิธีในการอนุรักษ์ สืบทอด สืบสานและฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งโฮ้ง จังหวัดแพร่ ให้คนรุ่นหลังได้รับรู้และสืบทอดคงไว้

7. วัตถุประสงค์การสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม (คำอธิบาย : ระบุวัตถุประสงค์หลักของการสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม อย่างชัดเจนเป็นข้อๆ เรียงลำดับความสำคัญ โดยมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับความสำคัญและที่มาของปัญหา ตลอดจนจรรยาบรรณของสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งโฮ้ง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งโฮ้ง
3. เพื่อศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งโฮ้ง

8. การทบทวนวรรณกรรมและลิตีรเจอร์ที่เกี่ยวข้อง (คำอธิบาย : เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานทางวิชาการที่ผ่านมา ทั้งในรูปแบบของบทความวิจัยและลิตีรเจอร์ เพื่อใช้ในการพัฒนางานใหม่ โดยเนื้อหาของวรรณกรรมที่ทบทวนต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำถามของการทำลิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม ด้วยการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Literature Review) สอบถามความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและแสวงหาแนวทางที่น่าจะเป็นไปได้จากทฤษฎี/สมมติฐานในสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้อง)

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม (2559) ได้อธิบายว่าตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ.พ.ศ. 2553 วัฒนธรรม.หมายถึง การวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์สั่งสมปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจและวัตถุอย่างสันติสุขและยั่งยืน

รุจน์ หาเรือนทรง (ม.ป.ป) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น จากกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ได้แก่การรู้จักคิด รู้จักใช้ รู้จักถ่ายทอด ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้มนุษย์มีความแตกต่างจากสัตว์ เพราะสิ่งที่สัตว์กระทำถือว่าเป็นสัญชาตญาณมิใช่การเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

บุญเลิศจิตต์ตั้งวัฒนา (2548) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคน จากสถานที่ที่อยู่ประจำไปยังท้องถิ่นเพื่อชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงามทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่น ทั้งนี้จะต้องเคารพในวัฒนธรรมของกันและกันเพื่อก่อให้เกิดมิตรภาพ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งตรึงใจในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ

ประพัทธ์ชัย ไชยนอก (2553) ได้อธิบายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การเดินทางออกจากที่อยู่อาศัยไปยังท้องถิ่นอื่นเพื่อท่องเที่ยวเรียนรู้หาประสบการณ์ และชื่นชมกับเอกลักษณ์และวัฒนธรรมในด้าน ศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี

แนวคิดด้านการอนุรักษ์และการฟื้นฟู

กาญจนา ภาคสุวรรณและคณะ กล่าวไว้ว่า “การอนุรักษ์” หมายถึง การรักษาให้คงเดิม ดังนั้นการอนุรักษ์ศิลปกรรมไทยจึงหมายถึง การรักษาศิลปกรรมที่สร้างขึ้นบนผืนแผ่นดินไทยอันเป็นวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ให้คงอยู่เป็นมรดกของชนรุ่นหลังต่อไป

ดร.นิวัติ เรืองพานิช กล่าวไว้ว่า “การอนุรักษ์” คือ การบำรุงรักษาสิ่งที่มีค่าไว้เช่น ประเพณีต่างๆ ทัศนกรรมและคุณค่าหรือการปฏิบัติตนเพื่อความสัมพันธ์อันดีกับคนและสิ่งแวดล้อม

ทรรศनिया กัลยาณมิตร กล่าวไว้ว่า การอนุรักษ์ หมายถึง ความว่า การดูแล รักษาเพื่อให้คงคุณค่าไว้และให้หมายรวมถึง การป้องกัน การรักษา การสงวน การปฏิสังขรณ์และการบูรณะด้วย

สุรภิโรจน์ อารยานนท์, 2526 : การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้เวลานานที่สุดทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรธรรมชาติโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงกันด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน

วิถีชีวิตชุมชน หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ โดยการสะท้อนพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลธรรม และคุณธรรมจนกลายเป็นแบบแผนกฎเกณฑ์ที่สามารถร่วมกันปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิจัยนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนในชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและผลิตภัณฑ์ในชุมชนทุ่งโฮ้ง จังหวัดแพร่

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของนักท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO-World Tourism Organization) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง ผู้หนึ่งผู้ใดหรือหมู่คณะออกเดินทางจากถิ่นที่พำนักไปยังสถานที่หนึ่งที่ไม่ใช่ถิ่นพำนักถาวรของตนไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือค้างคืน เพื่อจุดประสงค์หลักคือ การพักผ่อนหย่อนใจ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้หรือผลกำไรจากแหล่งที่ไปเยือน

ประเภทของนักท่องเที่ยว

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นการเดินทางเพื่อความบันเทิงใจ รื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือการไปร่วมประชุม แต่มิใช่เพื่อประกอบอาชีพเป็นหลักเป็นฐานหรือพำนักอยู่เป็นการถาวร

พจนานุกรม Webster's Third New International Dictionary ได้ให้ความหมายของคำว่า Tourism ว่าหมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อความสำเร็จและการบริหารงานธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่าคำว่า "การท่องเที่ยว" เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง มิได้มีความหมายเป็นเพียงการเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการเคลื่อนย้ายของประชากรจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่งรวมทั้งการเดินทางทั้งภายในประเทศและต่างประเทศด้วย

ประเภทของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

ภาควิชาภูมิศาสตร์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538: 18) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวไว้ในคู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวซึ่งเสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยออกเป็น 7 ประเภทคือ

- 1.ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ พระราชวัง สิ่งก่อสร้างและอาคารที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์
- 2.ประเภทศาสนสถาน ได้แก่ วัด อุโบสถ เจดีย์ เป็นต้น
- 3.ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ชายทะเล ป่าไม้ น้ำตก น้ำพุร้อน เป็นต้น
- 4.ประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น
- 5.ประเภทสถานเริงรมย์ได้แก่ โรงละครและการแสดง ย่านกิจกรรมกลางคืน เป็นต้น
- 6.ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม อาจเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ทำเครื่องเงิน เครื่องจักสาน เป็นต้น
- 7.ประเภทอื่นๆ ได้แก่ สวนสาธารณะ สวนสนุก เป็นต้น

วรรณภา วงษ์วานิช (2539: 58-59) ได้ให้ความหมายทรัพยากรการท่องเที่ยวว่า หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงสถานที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่นดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น ประเพณีสงกรานต์ประเพณีการแข่งขันเรือ เป็นต้น

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2540: 2-7 - 2-9 การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้านคือ (1) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) (2) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และ(3) ตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรินทร์คล้ายจินดา (2539) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจากการที่กระบวนการมีความแตกต่างกันหลายระดับ และมีความไม่แน่นอนของปัจจัยประกอบกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบแท้จริงและรูปแบบไม่แท้จริงพบอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพขององค์การรัฐและการจัดการผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรม

จิตติมา สุขผลิน (2539) ทำการวิจัยเรื่องแนวทางกำหนดแผนการประชาสัมพันธ์งานการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านวัฒนธรรม พบว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเกิดผลของความพยายามที่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับปัจจัยวัฒนธรรมได้โดยการดำเนินการต้องรอบคอบและใช้ควบคู่กับหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการทำงานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ปรีชา อุบายคินและสุรียา วีรวงศ์(2521) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อด้านสังคมและวัฒนธรรมของไทย พบว่า ในด้านสังคมการจ้างงานได้เกิดขึ้นแต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานไร้ฝีมือโดยแรงงานที่มีทักษะสูงหรือระดับบริหารส่วนมากจะเป็นคนต่างท้องถิ่น การขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชนของแหล่งท่องเที่ยว เติบโตอย่างรวดเร็วไปในรูปของร้านค้าและบริการ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงจากการเกษตรไปสู่การพาณิชย์กรรมอันนำไปสู่ภาคการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและการบริการในที่สุด

ฟ้าพิไล ทวีสินโสภณและกิตติศักดิ์ ทวีสินโสภณ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมตำนานเมืองเก่า เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านหงสตาร์ จ.ตรัง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลังเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน หงสตาร์ ตำบลท่าข้าม อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าความพึงพอใจ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความปลอดภัยต่อด้วยด้านการคมนาคม และสุดท้ายคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค

9. เอกสารอ้างอิง (คำอธิบาย : ระบุแหล่งหรือที่มาของข้อมูลที่นำมาใช้ในการเขียนที่มา แนวคิดการทบทวนวรรณกรรมและสิทธิบัตรที่เกี่ยวข้อง)

1. ฟ้าพิไล ทวีสินโสภณและกิตติศักดิ์ ทวีสินโสภณ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมตำนานเมืองเก่า เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านหงสตาร์ จ.ตรัง

2. จารุวรรณ ธรรมวัตติ(2543:1).การศึกษานอกโรงเรียนกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพชุมชนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ประชาชน.

3. กาญจนา เกียรติมนิรัตน์. (2546). ภูมิปัญญาในการทอผ้าพื้นเมืองภาคเหนือ: รูปแบบการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ของครูภูมิปัญญาไทย(วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

4. ทรรศนียา กัลยาณมิตร. หน้า (227-234). การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

10. วันเพ็ญ พวงพันธุบุตร. (2542). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น . กรุงเทพฯ: คีนพับลิชชิ่ง (ประเทศไทย)

10. คุณสมบัติ / คุณลักษณะเฉพาะและขอบเขตการใช้งานของสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม (คำอธิบาย : สิ่งใดสิ่งหนึ่งของสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่มีลักษณะพิเศษ และการจำกัดหรือวงกรอบของการใช้สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม ได้แก่ กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและระยะเวลาการใช้งานของนวัตกรรม)

1. ขอบเขตทางด้านประชากร

ประชากร : ประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองแพร่ และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

กลุ่มตัวอย่าง : 1. ประชาชนในพื้นที่ อำเภอเมืองแพร่ จำนวน 100 คน

2. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวจำนวน 400 คน

2. ขอบเขตทางด้านพื้นที่ ครอบคลุม อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

3. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา จำแนกการศึกษาด้านเนื้อหาของการทำงานวิจัยจากวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

3.1 ศึกษาบรรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งโฮ้งตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน

3.2 ศึกษาแนวทางการฟื้นฟูบรรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งโฮ้ง

4 ระยะเวลาการใช้งานนวัตกรรม

ระยะเวลาโครงการ 1 ปี

11. หลักการ วิธีการ ขั้นตอนการสร้างและการทดสอบการทำงานของสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม [คำอธิบาย : วิธีการ (Methodology) กลไกการทำงาน (Mechanism) การทดลอง (Experiment) การทดสอบ (Test) และการตรวจสอบ (Examination) การวิเคราะห์ทางสถิติหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้อง]

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกรณีศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิจัยคุณภาพใช้เครื่องมือ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีขั้นตอนดังนี้

11.1 สถานที่ทำการเก็บข้อมูล อ.เมืองแพร่ จังหวัดแพร่

11.2 วิธีดำเนินการวิจัย สำหรับพื้นที่ศึกษา และตรวจสอบทรัพยากร ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดพื้นที่เพื่อทำการศึกษา และรวบรวมข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งไธ้ง อ.เมืองแพร่ จ.แพร่ กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ
 1. ประชาชนในพื้นที่
 2. นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว
2. ด้านการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยมีกฎเกณฑ์แต่ละกลุ่มต่อไปนี้
 1. ประชาชนในพื้นที่ อ.เมืองแพร่ จำนวน 100 คน
 2. นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว 400 คน
 3. ด้านการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบข้อมูลในเชิงนโยบาย และใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยว โดยกำหนดขนาดของกลุ่มโดยใช้สูตร ของ Yamane (1973)

11.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาของงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยจากการกำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ศึกษามรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งไธ้ง โดยการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิจากการลงพื้นที่และข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง นำความรู้พื้นฐานที่ได้รับจากการศึกษาและลงพื้นที่ภาคสนามไปตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อแรก จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง โดยการประชุมของนักวิจัยกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่
2. อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งไธ้ง โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษาสภาพการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยศึกษาจากวิถีชีวิตของคนในชุมชน ร่องรอยวัฒนธรรมที่ยังหลงเหลืออยู่ การประชาสัมพันธ์จากภาครัฐ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำแผนพัฒนาการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่และจัดประชุมกลุ่มเพื่อให้ชุมชนได้เรียนรู้วิธีการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม
3. ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาตามแนวทางของวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อสอบถามกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ โดยลักษณะของแบบสอบถามจะมีทั้งคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด ซึ่งแบบสอบถามจะประกอบด้วย 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นต่อแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การสังเคราะห์และการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้วิธีการเรียงเรียงจากข้อมูลที่ได้รับจากขั้นตอนแรกขั้นตอนที่สอง และขั้นตอนที่สามเพื่อกลั่นกรองหาแนวการฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งไผ่ และนำข้อมูลมาใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการศึกษาในพื้นที่เพื่อนำมาจัดเตรียมการเผยแพร่ในช่วงท้ายของโครงการ

12. สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมนี้ มีความโดดเด่นกว่าสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมอื่นที่เคยมีมาก่อนอย่างไร

(คำอธิบาย : สิ่งใดสิ่งหนึ่งของสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่มีความแตกต่างจากสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมอื่นในประเภทเดียวกัน)

การวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในหมู่บ้านทุ่งไผ่ จังหวัดแพร่ ให้ตรงต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยวได้ และสามารถต่อยอดในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ หรือรูปแบบการท่องเที่ยวตามไลฟ์สไตล์ของคนในชุมชน รวมถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้มีความโดดเด่นเหนือคู่แข่งได้

13. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ (คำอธิบาย : ระบุการเลือกใช้วัสดุ (Material) และอุปกรณ์ (Equipment) พร้อมเหตุผลในการเลือกใช้)

ในการวิจัยครั้งนี้เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยสนับสนุนในการทำวิจัย คือ

- (1) คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ใช้ค้นคว้าหาข้อมูล บันทึกข้อมูล ออกแบบเครื่องมือวิจัยและจัดทำรายงานการวิจัย
- (2) กล้องถ่ายภาพ ใช้ถ่ายภาพและเก็บภาพระหว่างการทำวิจัยพร้อมทั้งการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำรายงานการวิจัย
- (3) เครื่องปริ้นและถ่ายเอกสาร ใช้สำหรับปริ้นภาพถ่าย ถ่ายเอกสาร ปริ้นรายงานการวิจัย
- (4) เครื่องบันทึกเสียง ใช้สำหรับบันทึกการสนทนากลุ่มสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย
- (5) ไมค์ขนาดพกพา ใช้สำหรับขยายเสียงเพื่อเพิ่มความดังของเสียงระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล
- (6) สมุดบันทึก ใช้บันทึกข้อมูลต่างๆ ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
- (7) กระดาษ A4 ใช้สำหรับพิมพ์เอกสารระหว่างการทำและรายงานการวิจัย
- (8) ปากกา ใช้สำหรับจดบันทึกข้อมูลในการทำวิจัย

14. ประโยชน์และคุณค่าของสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม (คำอธิบาย : แสดงความคาดหมาย วิธีการหรือแนวทางที่จะนำสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ พร้อมระบุกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์ และผลกระทบจากสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน)

ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 รักษา มรดกทางวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืน
- 2 ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน
- 3 สร้างความพร้อมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

4 นำผลที่ได้ไปขยายผลและปรับใช้กับพื้นที่อื่นๆ

วิธีการหรือแนวทางที่จะนำสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เมื่อการดำเนินการวิจัยผ่านไปได้ประมาณ ครึ่งปีงบประมาณแรก มีแผนดำเนินการดังนี้
การจัดทำข้อมูลเพื่อเตรียมการเผยแพร่

1.1 รวบรวมข้อมูลและจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านทุ่งไ้ฮ้าง

1.2 จัดทำเอกสารข้อมูลเชิงหลักการ ซึ่งเนื้อหาในเอกสารจะเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อทำเป็นเอกสารประชาสัมพันธ์

ช่วงที่ 2 เมื่อการดำเนินการวิจัยผ่านไปได้ครึ่งปีหลัง มีแผนดำเนินการจัดประชุม/สัมมนาร่วมกับประชาชนในพื้นที่เพื่อศึกษากิจกรรมที่ใช้สำหรับสืบทอดและสานต่อมรดกทางวัฒนธรรมและจัดทำประชาสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนำไปสู่การวางแผนการดำเนินการท่องเที่ยวของชุมชนในครึ่งปีหลัง

ช่วงที่ 3 เมื่องานวิจัยเข้าสู่เดือนสุดท้ายของงานวิจัย

กิจกรรมที่ 1 วางแผนการเผยแพร่

กิจกรรมที่ 2 จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1 ในเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานระดับบน เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสามารถเอาข้อมูลที่ได้ไปกำหนดเป็นแผนชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ เสนอรัฐบาลเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเป็น Hub ด้านการท่องเที่ยว

2) หน่วยงานระดับปฏิบัติการ เช่น ระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบจ. อบต. สามารถนำเอาข้อมูลที่ได้ไปจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมในระดับล่าง ตลอดจนสามารถวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่น่าสนใจให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค/โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว

3) หน่วยงานระดับองค์กรเอกชน เช่น สมาคมการท่องเที่ยว สมาคมการโรงแรม สามารถนำเอาข้อมูลที่ได้ไปวางแผนระยะยาว ระยะสั้น และแผนปฏิบัติการขององค์กรตนเองตลอด วางแผนสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคเอกชนด้วยกัน ภาคเอกชนกับภาครัฐ และกำหนดทิศทางการทำงาน การขอความช่วยเหลือจากภาครัฐเพื่อเตรียมการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

2. ในระดับการดำเนินงาน/ปฏิบัติการ

1) หน่วยงานระดับปฏิบัติการ ต้องมีการพัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ให้มีความหลากหลาย เพื่อให้มีความแตกต่าง โดดเด่น และมีอัตลักษณ์ของตนเองให้ชัดเจน ชุมชนและธุรกิจในพื้นที่ก็ต้องปรับตัวเพื่อการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในประเทศไทยในอนาคต

2) สถาบันการศึกษา สามารถนำเอาข้อมูลที่ได้มาจัดทำหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรได้ในหลายสาขาวิชา เช่น สาขาการท่องเที่ยว สาขาการโรงแรม สาขาภาษาศาสตร์ สาขา

บริหารธุรกิจ เป็นต้น ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่น และยังสามารถจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรนอกสถานศึกษาในระดับต่างๆ ได้อีกหลากหลายหลักสูตร

3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของหน่วยงานองค์กรท้องถิ่นในกลุ่มภูมิภาค สามารถกระทำได้ง่ายขึ้น การเชื่อมต่อเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกันและกัน โดยใช้วัฒนธรรมเป็นสื่อสัมพันธ์ก็จะมีคามง่ายและสะดวกขึ้น

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ชุมชน/ท้องถิ่นและหน่วยงานในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความตื่นตัวในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

2) เกิดความร่วมมือกันระหว่างนักวิจัยในโครงการ สถานศึกษาเครือข่าย และชุมชน/ท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับโอกาสทางการตลาดในอนาคต

ผลกระทบจากสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

1. สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันมีภาวะตกต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

2. สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวไม่กล้าเดินทางท่องเที่ยว

15. กลุ่มเป้าหมายในการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ภาครัฐ (โปรดระบุ) การท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดแพร่
- ภาคเอกชน/การผลิต (โปรดระบุ) บริษัทนำเที่ยวในจังหวัดแพร่
- ภาคประชาชน/สังคม/ชุมชน (โปรดระบุ) ประชาชนในชุมชนหมู่บ้านทุ่งโฮ้ง

ลงชื่อ.....หัวหน้าผู้ประดิษฐ์

(นางสาวขวัญชนก ทองคำ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ลงชื่อ.....ผู้ร่วมประดิษฐ์

(นางสาวภัทรานิษฐ์ อุดอิว)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(นางสาวหทัย สัจธรรม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.